

Чубинський може стати нашою дороговказною зіркою в любові до свого народу, до дітей, до своєї професії, до своєї батьківщини. Зараз ми на передньому фронті битви за душу нашої країни, за душі наших дітей, за те, щоб ми були славою землі, а не її ганьбою.

Великий педагог вважав збереження етнокультурних традицій основою всього мудрого і прекрасного на землі.

1. Зиль А. Народнознавець: Павло Чубинський і його доба / А. Зиль. – К. : Казка, 2009.
2. Чубинський П. Из Борисполя / П. Чубинський // Основа. – 1861. – № 10. – С. 128
3. Чубинський П. Из Борисполя / П. Чубинський // Основа. – 1862. – № 6. – С. 100
4. Чубинський П. Історія Бориспільської школи / П. Чубинський // Основа. – 1862. – № 4. – С. 97–100
5. Чубинський П. Про сільські училища і про сільських учителів / П. Чубинський // Основа. – 1862. – № 4. – С. 61
6. Чубинський П. Замітка // Основа. – 1862. – № 6. – С. 64
7. Чередніченко Д. Павло Чубинський / Д. Чередніченко. – К. : Альтернатива, 2005.

The article deals with educational-pedagogical activity of outstanding Ukrainian scientist, anthropologist, folklorist, lawyer, teacher – P.P. Chubinskogo in the late nineteenth century and its role in the revival of Ukrainian national education and culture.

Key words: P. Chubynskiy, education, educational activities, spirituality, Sunday schools, Ukrainian culture, traditions.

УДК 371.134(477)+(4)

ББК 74р

Марія Олійник

ОСОБЛИВОСТІ ЗМІСТУ І ФОРМ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ У ВИШАХ УКРАЇНИ ТА КРАЇН СХІДНОЇ ЄВРОПИ

В даній статті розкрито окремі аспекти професійної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти з урахуванням форм, методів організації навчання, зроблено порівняльний аналіз такої підготовки в Україні та країнах Східної Європи, зокрема в Польщі та Румунії.

Ключові слова: професійна підготовка, освітній стандарт, освітньо-професійна програма, освітньо-кваліфікаційний рівень.

Постановка проблеми. Питання про професійну підготовку педагогічних кадрів для дошкільного профілю є, безперечно, одним з найбільш актуальних у досліджуваній проблемі. Адже майбутнє педагогічної освіти зокрема, як і всієї ланки освіти, визначається процесами євроінтеграції та глобалізації. Це означає якісне оновлення змісту та форм організації навчання майбутніх педагогів, перегляд та переосмислення багатьох усталених традицій, внесення доповнень та коректив у систему вітчизняної педагогічної освіти шляхом запровадження сучасних технологій та інноваційних тенденцій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні вища освіта й наука виступають вирішальними чинниками суспільного розвитку, тісно пов'язаними з Болонським процесом, що є методологічним орієнтиром інтеграції і демократизації освіти. Для вищої школи ХХІ століття характерні інтеграційні процеси, спрямовані

на формування фахівців-професіоналів, які мають глибокі фундаментальні теоретичні знання й практичну підготовку. Численні зовнішні й внутрішні фактори ініціюють процеси інтеграції, визначають їх як провідну закономірність розвитку педагогіки, що знаходить своє віддзеркалення у працях багатьох дослідників (О. Белкін, А. Беляєва, М. Бєрулава, О. Глузман, Г. Ібрагімов, Л. Федотова, І. Яковлев). Публікації вітчизняних дослідників (Л. Артемової, А. Богущ, Н. Лисенко, Е. Карпової, О. Кононко, К. Крутій, В. Майбороди, Т. Поніманської, О. Проскури, О. Сухомлинської, М. Собчинської, Г. Беленької, О. Богініч, Т. Танько, Л. Зданевич, Т. Жаровцевої та ін.) переконливо доводять, що яскраво ілюструють, що підготовка педагога дошкільного фаху, в першу чергу, повинна відповідати вимогам сучасності, адже це перша освітня ланка, від якої залежить рівень освіченості і вихованості майбутнього покоління. Вона має свою специфіку, ґрунтується на основних дидактичних закономірностях побудови процесу фахової підготовки у вищому навчальному закладі. Процеси реформування та модернізації, які зараз відбуваються в системі вищої педагогічної освіти, об'єктивно спрямовані на її подальший прогресивний розвиток, забезпечення потреб суспільства та держави у кваліфікованих фахівцях, здатних до набуття нових фахових умінь, що пов'язані з поширенням інклюзивної освіти, упровадженням в освітній процес інноваційних та комп'ютерних технологій, формуванням академічної мобільності тощо. Система фахової підготовки майбутніх вихователів є цілісним комплексом структурних елементів, що перебувають між собою у певних зв'язках, утворюючи цілісну єдність.

Фахова підготовка у вищій школі, на думку О. Богініч, базується на ефективній побудові навчального процесу, забезпечуючи поступову трансформацію пізнавальної діяльності у професійно спрямовану, що містить такі складові компоненти, як:

- зміст підготовки відповідно до цілей, конкретних завдань та специфіки професійної кваліфікації цієї підготовки (зміст підготовки розглядається як мета та результат фахової підготовки у відповідності до освітньо-кваліфікаційного рівня);
- педагог як конструктор та організатор процесу навчання, розвитку і виховання майбутнього фахівця;
- педагогічний інструментарій – методи, прийоми, засоби навчальної взаємодії, організаційні форми навчання;
- суб'єкт навчання як активний учасник навчальної діяльності, результатом якої є особистісне оволодіння професійним досвідом та вміння його творчо застосовувати у майбутній діяльності [2, с. 23–25].

Це обумовлює необхідність перегляду змісту галузевих стандартів. Таким чином, виникає потреба в узгодженості системи фахової підготовки педагогів дошкільного фаху з європейською системою, що має лише два освітні рівні (бакалавр та магістр) і відрізняється від вітчизняної як за змістом, так і термінами підготовки фахівців. Ступенева підготовка забезпечує різний рівень і, відповідно, різну глибинність професійної компетентності, обсяг кваліфікації та соціально-громадської спрямованості діяльності дошкільного педагога.

Мета даної статі – проаналізувати особливості підготовки педагогічних кадрів для дошкільного профілю, з урахуванням форм, методів організації навчання, зробити порівняльний аналіз такої підготовки в Україні та країнах Східної Європи, зокрема в Польщі та Румунії.

Виклад осново матеріалу. Спершу, проаналізуємо підготовку майбутніх фахівців дошкільної освіти в Україні. У 2002 році Законом України “Про вищу освіту” було запроваджено ступеневу підготовку у вищій освіті (бакалавр, спеціаліст, магістр). Поступово були розроблені відповідні освітні стандарти, в яких визначалися вимоги до майбутніх фахівців кожного освітньо-кваліфікаційного рівня, сфери їх застосування, а також зміст підготовки. Міністерством освіти і науки України у 2003 році був затверджений стандарт вищої освіти для напряму “Педагогіка. Дошкільна освіта”, в якому визначені основні вимоги і зміст підготовки спеціалістів дошкільного виховання освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр”.

Державна національна програма “Освіта” (Україна XXI століття) передбачає перехід до гнучкої динамічної ступеневої системи підготовки фахівців, формування мережі вищих навчальних закладів, здатної за освітніми та кваліфікаційними рівнями, типами, формами і термінами навчання, джерелами фінансування задовольняти інтереси особи, потреби кожного регіону і держави у педагогічних кадрах [8, с. 304]. В Україні підготовка фахівців з дошкільної освіти орієнтується на Державний стандарт вищої освіти, що складається із освітньо-кваліфікаційної характеристики та освітньо-професійної програми підготовки фахівців відповідної галузі. “Державний стандарт освіти – цезведення норм і положень, що визначають державні вимоги до освіченості особи на різних рівнях освіти та гарантії держави у її досягненні громадянами” [4, с. 4–8].

Згідно із зазначеним нормативним документом, після чотирьох років навчання у вищому навчальному закладі за напрямом 6.010101 “Дошкільна освіта” випускнику присвоюється освітньо-кваліфікаційний рівень “бакалавр” за спеціальністю “вихователь дошкільного навчального закладу”. Вихователь є організатором і керівником педагогічного процесу в дошкільних навчальних закладах. Діяльність, яку він виконує, називають педагогічною, яка в науковій літературі тлумачиться як “особливий вид соціальної діяльності, що передбачає передавання від старших поколінь до молодших накопичених людством культури і досвіду, створення умов для їх особистісного розвитку і підготовки до виконання певних соціальних ролей у суспільстві” [5, с. 5].

Зміст освіти майбутніх вихователів у вищих навчальних закладах визначається освітньо-професійними програмами (ОПП), що використовуються при розробці та коригуванні навчально-методичних комплексів напряму підготовки “Дошкільна освіта”, відповідних робочим програмам, змісту лекційних та семінарських занять, розробці проблемних завдань для самостійної роботи, засобів діагностики рівня успішності студентів, змісту педагогічної практики у ДНЗ.

Освітньо-професійна програма (ОПП) є державним нормативним документом, у якому визначається нормативний зміст навчання, встановлюються вимоги до змісту, обсягу та рівня освітньої та професійної підготовки фахівця дошкільної галузі освіти. Цей стандарт використовується при розробці засобів діагностики рівня якості освітньо-професійної підготовки фахівця; системи стандартів вищої освіти, коригуванні навчальних планів і програм; визначенні змісту навчання в системі перепідготовки та підвищення кваліфікації.

Зміст навчання студентів освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр” напряму підготовки “Дошкільна освіта” поділяється на нормативну та вибіркочу частину. Зокрема, нормативна частина передбачає оволодіння знаннями та вміннями дисциплін фундаментальної, гуманітарної, професійно-орієнтованої та практичної підготовки, що обов’язкові для засвоєння майбутніми вихователями ДНЗ. Вибіркова

частина змісту навчання даного фаху рекомендує для засвоєння дисциплін спецкурсів та предметів, що призначені для задоволення існуючих потреб у фахівця певної спеціалізації та урахування потреб студента та передбачає дисципліни за вибором студента і дисципліни за вибором вищого навчального закладу.

Предмети нормативної частини об'єднані в цикли гуманітарної та соціально-економічної підготовки (Г); природничо-наукової підготовки (ПН). До нормативної частини циклу професійної та практичної (професійно-орієнтованої) підготовки (ПП) належать предмети професійної підготовки.

Інваріативна частина навчального плану визначає дисципліни, обов'язкові для вивчення в усіх вищих навчальних закладах, що їй має забезпечити досягнення обов'язкової кваліфікації кожним фахівцем – вихователем дітей дошкільного віку [9, с. 58].

Відповідно до змін, внесених згідно із Законом “Про вищу освіту” № 76-VIII від 28.12.2014 (ВВР, 2015, № 6, ст.40 закону про вищу освіту) вищим навчальним закладам України надається автономія – самостійність, незалежність і відповідальність вищого навчального закладу у прийнятті рішень стосовно організації освітнього процесу, запроваджується Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС) [7, с. 40].

Згідно наказу Міністерства освіти і науки від 26 січня 2015 року №47 “Про особливості формування навчальних планів на 2015-2026 навчальний рік” вищі навчальні заклади України повинні розробити, затвердити і оприлюднити власне Положення про організацію освітнього процесу (зменшення обсягу одного кредиту ЄКТС до 30 годин, навчального навантаження до 600 годин, тривалість тижнів теоретичних занять, мінімальну кількість тижнів навчання, обмеження кількості навчальних дисциплін до 16 на рік, 8 – на семестр, тощо). Виконання вимог зазначеного наказу Міністерства освіти і науки стане наступним кроком до уподібнення навчальних планів ВНЗ України та країн Європи, що дасть можливість покращити якість підготовки майбутнього фахівця дошкільної освіти, створить умови для академічної мобільності, забезпечення наступності змісту навчання шляхом накопичення та перенесення кредитних одиниць, як це відбувається у східноєвропейських країнах. [6, с. 240].

Характерною особливістю для розробки стандартів у навчальних закладах багатьох країн Східної Європи (Польща, Румунія, Болгарія, Словаччина) є те, що Державний стандарт передбачає спільну підготовку фахівців початкової та дошкільної освіти, передбачаючи інваріативну та варіативні складові, окреслює освітні галузі (напрями підготовки, спеціалізацію), розподіл годин між ними, визначає гранично допустиме навчальне навантаження та загальну кількість навчального часу.

Інваріативна складова визначається на державному рівні і є єдиною для всіх навчальних закладів, які здійснюють підготовку фахівців для дошкільної та початкової освіти. Вона охоплює відповідну кількість освітніх галузей, що визначається конкретними міністерствами цих країн. Їх зміст формується на засадах науковості і системності знань, їх практичної спрямованості, цінності для соціального становлення особистості, гуманізації та демократизації дошкільної та початкової освіти.

Відповідно до національних концепцій розвитку освіти основними напрямками оновлення змісту педагогічної освіти в цих країнах є: особистісна орієнтація системи освіти, пріоритет загальнолюдських і національних цінностей, забезпечення якості

освіти на основі новітніх досягнень науки, культури і соціальної практики. Особлива увага приділяється практичній і теоретичній складовим навчальної діяльності. У державних вимогах цих країн до рівня професійної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти зростає уміння здобувати інформацію з різних джерел, засвоювати, поповнювати та оцінювати її, застосовувати різні способи пізнавальної та творчої діяльності, використовувати методи компаративістики. Між ступенями підготовки фахівців дошкільної освіти забезпечується наступність і перспективність змісту та вимог щодо його засвоєння студентами [6].

Аналіз навчальних планів та програм підготовки фахівців дошкільної освіти у Республіці Польща та Румунії (країн-сусідів, що мають з Україною схожу історію, а також великий досвід співпраці між вищими навчальними закладами) дає підстави зробити певні висновки щодо переліку обов'язкових навчальних курсів та предметів, які пропонуються на вибір самими студентами або здійснюються навчальним закладом; змістового наповнення навчальних дисциплін; забезпечення наступності у підготовці фахівців різних освітньо-кваліфікаційних рівнів; різновидів практичної підготовки студентів та тривалість педагогічної практики на різних етапах навчання [1, с. 114–126].

Проаналізуємо провідні аспекти підготовки фахівців дошкільної освіти.

1. Система дошкільної освіти та виховання відповідно до навчальних планів та програм підготовки майбутніх фахівців існує під назвою “перед шкільне навчання” та “перед шкільне виховання”. Саме цей термін ми і будемо використовувати у нашому аналізі напрямів та спеціальностей підготовки фахівців дошкільної освіти окремих країн Східної Європи.

2. Вищі навчальні заклади підготовки майбутніх фахівців педагогічної освіти у Республіці Польща (Університет Гданська, Університет Марії Кюрі-Склодовської в Любліні, Педагогічний університет імені Комісії Народного навчання в Кракові, університет імені Адама Міцкевича в Познані) та Румунії (Університет імені Стефана челМаре в Сучаві, університету ім. А.І. Куза в Яссах) здійснюють інтегровану підготовку фахівців дошкільної та початкової освіти. Про це свідчить перелік і зміст навчальних дисциплін: “Педагогіка перед шкільна”, “Педагогіка початкового навчання”, “Медіа-навчання перед шкільного та шкільного навчання”, “Планування педагогічної праці в перед шкільному навчанні та I–III класах”, “Методика природничо-екологічного навчання у перед шкільному навчанні та початковій школі”.

3. Практично всі навчальні заклади, які здійснюють підготовку фахівців для дошкільної та початкової освіти, згідно освітньо-кваліфікаційних характеристик підготовки фахівців передбачають отримання додаткової кваліфікації студентами, зокрема: педагогіка шкільна та корекційна (Педагогічна Академія в Варшаві), перед шкільне виховання та початкове навчання (університет імені Адама Міцкевича в Познані), навчання та опіка малих дітей (вікова категорія 4–10 років) (Варшавський університет), перед шкільне навчання з основами шкільної логопедії (Вища педагогічна школа в Варшаві) та інші [10, с. 219].

4. У всіх навчальних планах та програмах підготовки чітко зазначена наступність у підготовці фахівців освітньо-кваліфікаційних рівнів “бакалавр” (3 роки навчання) – I-й освітній ступінь та “магістр” (1,5–2 роки навчання) – II-й освітній ступінь, про що свідчить змістове наповнення відповідних навчальних дисциплін: “Вступ до педевтології”, “Інформаційно-комунікативні технології навчання”,

“Психологія навчання”, “Педагогічна праця в школі”, “Аксіологія”, “Андрагогіка”, “Магістерський семінар”.

5. Практична педагогічна підготовка розпочинається з другого (другий семестр навчання), а найчастіше – третього року навчання. Це зумовлено тим, що упродовж 1–2 років навчання студенти мають можливість вивчити не тільки предмети психолого-педагогічного циклу, але й сукупність різних професійно-зорієнтованих методик, що сприятиме формуванню у них професійних компетентностей [3, ел.].

Таким чином, здійснений аналіз змісту навчальних планів, які регулюють процес фахової підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти, дає можливість стверджувати про наявність як спільних, так і відмінних рис організації навчального процесу у різних типах вищих навчальних закладів країн Східної Європи. Отриманий досвід доцільно перенести у вітчизняну площину діяльності вищих навчальних закладів, які забезпечують підготовку фахівців у галузі дошкільної освіти.

Проаналізувавши навчальні плани ВНЗ України та країн Східної Європи, зокрема Польщі та Румунії, зауважуємо суттєву різницю у їх наповненні. Однак, на нашу думку, порівняння систем цієї галузі освіти за кількістю годин навчального плану не можна визнати конструктивним, тому що різна кількість навчальних годин пов’язана з традиціями, історичною орієнтацією країн та іншими соціальними чинниками.

Важливим також у підготовці майбутніх вихователів ДНЗ є також добір методів та форм організації навчання. У навчальних програмах ВНЗ зазначено такі основні форми і методи навчання: лекції, семінари, лабораторні роботи, практичні та групові заняття, групові вправи, спеціальні та функціональні ігри, теоретичні (науково-практичні) конференції, контрольні роботи (заняття), консультації, реферати, індивідуальні контрольні співбесіди, самостійні роботи, стажування та практика, курсові роботи (проекти, завдання), випускні кваліфікаційні роботи.

Одним із ефективних методів активізації процесу навчання вважається метод проблемного викладу. За такого підходу лекція схожа на діалог, викладання імітує дослідний процес (висувається спочатку кілька ключових постулатів з теми лекції, виклад вибудовується за принципом самостійного аналізу і узагальнення студентами навчального матеріалу). Лекції, як орієнтовні та спрямовальні вектори навчальної діяльності студента і самостійна робота, як основний засіб самоорганізації особистості та інформаційного накопичення, є основою для формування професійної підготовки майбутніх вихователів ДНЗ. Використання засобів мультимедіа, а точніше слайд-лекцій у процесі викладання, поєднання текстового матеріалу з ілюстраціями, різноманітними анімаціями, аудіо та відеофрагментами дозволяє вирішити цю проблему. Анімація, відео дали можливість презентувати інформацію у вигляді образів, це зменшувало необхідність проміжного “перекодування”, що затримує мислення, але підвищує продуктивність і швидкість сприйняття. Слайд-лекція, завдяки зміні яскравих вражень від побаченого на екрані, дозволяє утримувати увагу студентів упродовж всієї лекції. Семінар (від лат. *seminarium* – розсадник знань) – один з основних методів обговорення навчального матеріалу у вищій школі. Семінари проводяться з найбільш складних питань (тем, розділів) навчальної програми з метою поглибленого вивчення навчальної дисципліни, прищеплення майбутнім вихователям ДНЗ навичок самостійного пошуку й аналізу навчальної інформації, формування та розвитку наукового мислення, уміння активно брати участь у творчій дискусії, робити правильні висновки, аргументовано

викладати і обстоювати свою думку. Разом із лекціями і семінарськими проводяться й практичні заняття, які допомагають майбутнім вихователям ДНЗ систематизувати, закріпити і поглибити знання теоретичного характеру; навчити їх прийомам вирішення практичних завдань, тощо. Одним із видів самостійної практичної роботи майбутніх вихователів ДНЗ є лабораторні заняття, на яких, завдяки проведеним експериментам, поглиблюються і закріплюються їх теоретичні знання та формуються первинні навички організації, планування і проведення наукових досліджень.

Висновки. На нашу думку, професійне становлення майбутнього вихователя дітей дошкільного віку в процесі його підготовки у вищій школі передбачає не тільки оволодіння певною сукупністю знань, умінь, навичок, але і його особистісне самовдосконалення, формування професійної позиції, виховання таких якостей, як конкурентоспроможність, ініціативність, творчість, комунікативність, тактовність, критичність тощо. Сучасній освіті потрібні фахівці дошкільного профілю нової формації з конкурентно придатним європейським чи світовим рівнем кваліфікації для досягнення єдиної мети – формування гармонійно розвиненої особистості. Тож необхідно докорінно оновити технологію їхньої підготовки до самостійної педагогічної діяльності.

Таким чином, врахування зарубіжного педагогічного досвіду країн Східної Європи, зокрема Румунії та Польщі, та інноваційний підхід до формування у майбутніх фахівців дошкільної освіти готовності до педагогічної діяльності у конкурентоспроможному середовищі на вітчизняному та міжнародному ринку освітніх послуг передбачає якісні зміни всіх складових дидактичної системи: мети, змісту навчальної інформації, засобів педагогічної комунікації, форм та методів педагогічної взаємодії, суб'єктів педагогічного процесу, а також розвиток професійної і пізнавальної мотивації і формування педагога як творчої особистості.

1. Баранников А. В. Реформи і стандарти освіти в правовому контексті (досвід зарубіжних країн) / А. В. Баранников [Текст] // Педагогіка. – 2009. – № 4. – С. 114–126.
2. Богініч О.Л. Шляхи вдосконалення системи підготовки фахівців дошкільної освіти // Педагогічна наука: історія, теорія, практика, тенденції розвитку / О.Л. Богініч. – Випуск № 1, 2008. – 23–25 с.
3. Вільчковський Е. С. Підготовка педагогів для дошкільних закладів у польських ВНЗ у контексті Болонського процесу [Електронний ресурс] / Е. С. Вільчковський, А. Е. Вільковська, В. Р. Пасічник. – Режим доступу :<http://vuzlib.com/content/view/263/>
4. Галузевий стандарт вищої освіти. Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра за спеціальністю 6.010101 “Дошкільне виховання” / Л. Артемова, Г. Беленька, О. Богініч та ін. ; наук. кер. В. Бондар. – К. : МОН України, 2005. – 104 с.
5. Галузевий стандарт вищої освіти. Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра за спеціальністю 6.010101 “Дошкільне освіта” / Л. Артемова, Г. Беленька, О. Богініч та ін. ; наук. кер. В. Бондар. – К. : МОН України, 2006. – 258 с.
6. Джури́нский А. Н. Развитие образования в современном мире: учеб. Пособие для студ. высш. учеб. заведений [Текст] / А. Н. Джури́нский. – 2-изд., испр. и доп. – М. : ВЛАДОС, 2003. – 240 с.
7. Закон Про вищу освіту (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37–38, ст. 2004) {Із змінами, внесеними згідно із Законом № 76-VIII від 28.12.2014, ВВР, 2015, № 6, ст. 40}
8. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / за ред. В. Кременя. – К. : Педагогічна думка, 2011. – 304 с.
9. Пономарьова Г. Ф. Положення про організацію навчального процесу підготовки фахівців за кредитно-модульною системою: відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України / Г. Ф. Пономарьова, А. А. Харківська. – Харківський гуманітарно-педагогічний інститут, 2007. – 58 с.

10. Jakowicka M. Nauczyciel w kształceniu i doskonaleniu w kontekście reformy edukacji / M. Jakowicka; red. W. E. Koziol, E. Kobylec-ka. – Warszawa: Wyd. Eurydice, 2008. – 219 s.

This article describes some aspects of professional teachers training, in particular for preschool profile, taking into account forms, methods of training, made a comparative analysis of such training in Ukraine and Eastern Europe, in particular in Poland and Romania.

Key words: professional training, educational standards, educational program, educational-qualification level.

УДК 371.6:37.01.32(477.83/86)

ББК 78.3

Ірина Скоморовська

ВНЕСОК МИХАЙЛА ГАЛУЩИНСЬКОГО В ОРГАНІЗАЦІЮ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОЇ РОБОТИ В ГАЛИЧИНІ

У статті проаналізована культурно-освітня діяльність Михайла Галущинського як очільника товариства “Просвіта”. Встановлено, що М. Галущинський спрямовував роботу товариства на розширення мережі осередків “Просвіти”, відкриття бібліотек, читалень, а також сприяв функціонуванню при них курсів для неписьменних, аматорських гуртків тощо. Водночас, він був автором низки праць (“Народня освіта й виховання народу. Методи й цілі” (1920), “Українські народні бібліотеки і праця над поширенням книжки” (1926)), у яких відображена громадянська, національна та педагогічна позиція М. Галущинського в контексті розвитку культури та освіти краю.

Ключові слова: Михайло Галущинський, товариство “Просвіта”, бібліотека, читальня, курси для неписьменних, гурток прихильників книги, культурно-просвітницька робота, українська еміграція.

Постановка проблеми. Розвиток і формування дитини як особистості відбувається шляхом прищеплення їй морально-етичних, національних, громадянських цінностей і набуття необхідних знань, вмінь. Становлення різнобічно розвиненої особистості неможливе без засвоєння нею історичних подій минувшини, ознайомлення з діяльністю визначних діячів держави та рідного краю. Постать Михайла Галущинського займає важливе місце в історії галицької землі, оскільки він усе своє життя присвятив боротьбі за право галицьких українців на рідномовні школи, бібліотеки, книжки та інші осередки освіти та культури. Саме за часи головування М. Галущинського, товариства “Просвіта” досягло значного розквіту і стало провідником культурно-просвітньої роботи краю.

Таким чином, на сучасному етапі розвитку нашого суспільства актуалізується потреба дослідження наукових надбань визначних освітян, громадських діячів; вивчення історико-педагогічного досвіду діяльності українських культурно-освітніх та педагогічних товариств. Оскільки засвоєння педагогічних традицій минулих років є джерелом розвитку освіти сьогодення.

Аналіз наукових досліджень. Діяльність товариства “Просвіта” у Галичині міжвоєнної доби розкрита у дослідженнях І. Андрухів, С. Добржанського, М. Зніщенка, Н. Кунанець, Б. Савчука та ін. Історичний досвід розвитку освіти в краї проаналізовано в працях Г. Білавич, Д. Герцюка, Т. Завгородньої, І. Курляк, З. Нагачевської, Б. Ступарика, М. Чепіль та ін.